

1993 metų gegužės 28 dieną Fagerhulto vietovėje Švedijoje, apytiksliai dešimt kilometrų į šiaurės rytus nuo Udevalos miesto, buvo rasti du nužudyti vienuolikmečiai. Kūnus radęs ūkininkas vėliau apibūdino savo radinį: *lyg kažkas atvėrė pragaro vartus*. Vienas iš berniukų, Oliveris Helbergas, buvo rastas visiškai nuogas, gulintis ant nugaros. Kitas berniukas, Svenas Ulofas Jonsonas, buvo su trumpikėmis ir gulėjo už kelių metrų. Tarp berniukų gulėjo gyvūnas. Baltas kiškis. Atsižvelgiant į bylos rimtumą, buvo sudaryta komanda iš Stokholmo nacionalinės policijos tyrėjų; jie turėjo bendradarbiauti su vietos policija, tačiau netrukus paaiškėjo, kad bendras darbas nevyko. Vėlesniais metais grupių vadovai buvo pakeisti ne mažiau nei tris kartus, o galiausiai Švedijos teisingumo ministrė Eva Nordberg turėjo atsistatydinti. Be to, tyrėjų grupė buvo apkaltinta vieno iš berniukų dienoraščio nutekiniu. Berniuko tėvai Patrikas ir Emilija Helbergai kreipėsi į teismą siekdami neleisti bulvarinei spaudai paviesti nužudytojo vienuolikmečio sūnaus minčių. Pora laimėjo Udevalos pirmosios instancijos teisme, tačiau pralaimėjo apeliaciją Vakarų Švedijos apeliaciniame teisme. Motina Emilija Helberg po kelių savaičių buvo rasta negyva savo namų vonioje. Ji nusižudė. Tą dieną, 1993 m. spalio 14 d., kuri dabar Švedijos žurnalistikos istorijoje dažnai vadinama *gėdos diena*, abiejuose laikraščiuose „Expressen“ ir „Aftonbladet“ buvo išspausdintas visas berniuko dienoraštis. Pirmą kartą istorijoje abiejų laikraščių pirmasis puslapis

buvo lygiai toks pat – paskutinis įrašas iš berniuko dienoraščio.
Puslapyje buvo tik keletas žodžių, išraitytų rašysena su kilpelėmis:

Rytoj patekės mėnulis. Bijau vilko.

Byla vis dar neišspręsta.

I

2001 metai. Balandis

I

Tomas Borchgrevinkas stovėjo aikštelėje priešais senąją Fredheimo mokyklą Liorenskuge ir tikėjosi, kad greitai papūs vėjelis. Kodėl pasirinko būtent šią susitikimo vietą, ir pats nežinojo, tačiau įtarė. Kad būtų kuo sunkiau? Todėl? Argi nebuvo? Trisdešimt šešerių metų vaikas žvilgtelėjo į laikrodį, ir tuo pat metu nuo netoliese augančio medžio pakilo varnų būrys. Virš apleistos vietovės nuvilnijo kranksėjimas. Čia nebuvo nieko, tik laukai, žvyro karjerai ir šis senas, baltas mokyklos pastatas, į kurį jis pats būdamas mažas vaikščiojo. Kitas gyvenimas. Prieš tai, kai viskas nutiko. Į šį pasaulio kampelį jis nebuvo užsukęs jau ilgą laiką. Jis apskritai niekur nebuvo. Dvylika metų tarp mūrinių sienų. Ištrūko prieš keletą mėnesių ir vis dar negalėjo priprasti prie to jausmo. Kad gali daryti ką nori. Tomas Borchgrevinkas stipriau susisupo į striukę, atsisėdo ant senojo pastato laiptų ir atsuko veidą į žvilgčiojančią iš už giraitės saulę.

Be penkiolikos devynios. Susitikimas turėjo įvykti dešimtą valandą, tačiau jis nenorėjo rizikuoti. Jis tikėjosi bet ko. *Matote, mes pasakėme devintą, o jis net neatėjo? Ar tikrai manote, kad jis turi teisę susitikti su savo sūnumi? Ar žinote, kad paskutinį kartą jie matėsi, kai berniukui buvo tik dveji?* Medžių viršūnės kelio gale šiek tiek sušlamėjo, ir staiga jis pasijuto šiek tiek optimistiškiau. O gal jis vis dėlto pasirodys? Vėjas? Idiotiška mintis, savaime suprantama. Drakonas? Jis stengėsi sugalvoti ką nors, ką jie galėtų nuveikti. Stovėjo žaislų parduotuvėje taip ilgai, kad galiausiai pardavėja priėjo paklausti, ar viskas gerai. Gerai? Aišku, kad ne viskas gerai. Ar jai taip atrodė? Žinoma, tai ne jos kaltė, taigi jis tiesiog

pagriebė pirmąjį ir geriausią. Drakoną. Lauke. Šalia senos mokyklos. Ir aitvaras-drakonas drauge. Argi ne puiku? Žinoma, dabar jis to gailėjosi, nes vėjas medžių viršūnėse vėl nurimo. Šachmatai, štai ką jis buvo suplanavęs, išmokyti berniuką taisyklių, galbūt šiek tiek kartu pažaisti, bet kai jam buvo pranešta, kad susitikimas turi vykti lauke, jis šios idėjos atsisakė. Padoriai. Kad ji jokiais aplinkybėmis nepalikytų jo vieno su berniuku.

Tąkart, kai ji atvyko jo aplankyti, jos tonas buvo visiškai kitoks. Sivė Jonsen. Jis net neiškart prisiminė, kas ji tokia. *Borchgrevinkai, pas tavo lankytoja. Pirmą kartą per trejus metus. Tai mergina. Ji sėdi antrame pokalbių kambaryje.*

Lankytoja?

Mergina?

Mama?

Ne.

Žinoma, ne.

Pasipuošusi, tarsi būtų didelė proga, su gėlėmis plaukuose, rausvais skruostais ir trumpa vasarine suknete. Sivė Jonson. Ta pati klasė vidurinėje mokykloje. Jis ten praleido keletą mėnesių, kol galiausiai pasidavė balsams savo galvoje.

Ir tada ji stengėsi, beveik trejus metus, kas dvi savaites, ir galiausiai ji net ėmė jam patikti. Nuotraukos iš gimdyklos. Iš pirmojo berniuko gimtadienio. *Martinas pasiūlgo tėčio!*

Ir tada tai baigėsi.

Daugiau nieko.

Kitas vyras – suprato jis po kurio laiko. Dabar jis ten.

Su ja.

Bet vaikas?

Pats mieliausias berniukas pasaulyje.

Jo sūnus.

Martinas.

Ne, po velnių.

Tomas Borchgrevinkas atsikėlė nuo laiptų ir pavaikščiojo, norėdamas atsikratyti minčių.

Ramiai.

Nepradėk pykti.

Net dėl to, kad vieną dieną ji staiga nustojo ateidinėti, ir vietoj apsilankymų jis gavo kelis laiškus, atspausdintus lapus iš beveidžių konsultantų, pasakiusių jam, kad mažylio jis daugiau nebeamatys.

Jis paspyrė akmenį per aikštelę ir vėl žvilgtelėjo į laikrodį.

Penkiolika po devintos.

Nematyti jokio žmogaus.

O kodėl turėtų būti kitaip? Juk čia nieko nėra? Losbio kelias veda Finstado link, bet vargu ar tokioje nuošalioje vietoje gyvena žmonės. Visai šalia posūkio – šaudykla. Žvyro karjeras prie pat miško. Jis žinojo kiekvieną čia gulintį akmenį, mylėjo šią mokyklą, šią vietą, ateidavo čia kiekvieną ankstyvą rytą, laisvas nuo namų, to tamsaus namo ir tų šaltų žmonių, kurie, tiesą sakant, turėjo juo rūpintis, laikrodžio garsas ant naktinio stalelio, rodyklės – peliuko Mikio rankos, rodančios, kad dabar jau laikas keltis, jei nori suspėti išeiti laiku, tyliai sėlinant vienomis kojineėmis per grindis, kad niekas nepabustų. Priešpiečių dėžutę užpildydavo tuo, ką rasdavo.

Nelabai gabus mokykloje, toks vidutinis, bet ir ne iš prasčiausių.

Bet tas karštis.

Kylantis iš nerimo.

Penkiolika po dešimtos pasirodė pirmasis automobilis, šiek tiek parūdijusi „Toyota Corolla“, iš kurios išlipo šviesiaplaukė moteris apskritais akiniais ir nervingai paspaudė jam ranką.

– Astrida Lom, vaikų apsaugos tarnyba.

– Tomas.

Lengvas šnaresys aplanke, kuriame tikriausiai buvo jo paties siųsti dokumentai.

Nuteistas už žmogžudystę.

Aštuoniolikai metų.

Geras elgesys. Išleistas anksčiau.